

ŠKARAT

Zabavno-zbadljiv in šaljiv list.

Št. 9.

V Ljubljani, 10. maja 1883.

Tečaj I.

Noblesse oblige.

V Ljubljani, kjer je društveno življenje jako razvito, imamo tudi strelno društvo, čegar udje so večinoma zastopniki „intelligence in kapitala“, kapitala celo v tolikej meri, da so mej njimi taki, ki imajo četrt in tudi pol milijona. To društvo, ki ima za svoj smoter jedino le „sport“, tedaj nobenega dobrodelnega namena, prosilo je in tudi dobilo od deželnega odbora kranjskega 500 gld. rekše: Pet sto goldinarjev podpore, prostovoljna požarna bramba, ki se je tudi oglasila in ima občekoristen namen, pa nič.

Gospodom, ki so votirali to vsoto, kličemo v spomin pregovor, ki pravi: „S tujo roko je lahko gade loviti“, gospodom pa, ki so to vsoto dobili, želimo, da bi je noblesa skoro oblizala.

Več društev, ki neso ničesar dobila, a tudi za ničesar prosila.

Vprašanje in odgovor.

Ko je pred par leti nastalo vprašanje:

„Kdaj dobi požarna straža ljubljanska slovenski komando?“ odgovoril je stotnik g. Doberlet:

„Prej bo Ljubljana tekla na Vrhniko nazaj, nego bode upeljan slovenski komando!“

Mi ne pričakujemo, da bi se Ljubljana obrnila proti Vrhniki nazaj, tudi smo preverjeni, da bi slavni močvirski odbor temu energično se zoperstavljal, ker bi bilo ljubljanskemu barju na preveliko škodo, a gospodom, katerih se tiče, bi vendar polagali na srce, naj malo pomislijo, bi se li ne mogel strmoglaviti Doberletov „kategorični imperativ“, saj so že pred nami živeli ljudje, ki so spoznali da „Nemo propheta in patria!“

Par narodnih čuvajev.

S slovenskega Štajerskega.

(Izv. dop.) Ker čujemo, da imate pri Vas, v Kranjskej toliko kandidatov, da si kar vrata podajajo, Vas prav uljudno prosimo, da nam odstopite nekoliko tega izrednega blagoslova. Hvaležni, iskreno hvaležni bomo Vam in gg kandidatom, kajti pri nas je baš obratno, nihče že skoro neče biti kandidat. Ker je baje samo v jednom okraji osemnajst nadpolnih kandidatov, nam privoščite lahko vsaj jednega, makari onega, ki se sam niti voliti ne upa, temveč se hoče v volitve dan odpeljati proč. V nadeji, da nam storite to ljubav znamvamo s primer-
nim spoštovanjem
Vam
zvesto udani

Štajerski Slovenci.

10. dan maja

bil je jako pomenljiv za Ljubljano. V ta dan dobili smo prvi roj čebel in prvega žida v deželno službo.

Daj Bog, da bi vsaj žid ne rojil!

Neva bolezen.

Ne daleč pod Ljubljano je neka graščina, katero lastništvo oziroma oskrbnništvo ni gluho niti slepo za dobrote kulture in družih dobrot devetnajstega stoletja, temveč jako marljivo in s pridom fabricira žganje.

Vsled te vsacemu pristopne dobrote ni se zmanjšala umrljivost prebivalstva, nasprotno! Kadar kdo v okolici umrje in se vpraša:

„Za čem je umrl N.N.“? dobi se vsekdar stereotipen odgovor: „Za grofovim „šnapsom!“

Amerikanska.

V St. Louis izhajajoči tednik „Anzeiger des Westens“ z dne 10. aprila t. l., katerega jeden izvod nam je doposlala nepoznana roka, prinaša pod nadpisom „Heilquellen“ članek, kateremu povzamemo:

„Mej pristne toplice, ki so se zadnja leta, če ne ravno našle, vendar bolj priljubile, spadajo one v Las Vegas v Novej Mehiki, okolu katerih se je naselilo že znatno mestece z dvema dnevniki. Jeden teh dnevnikov „La Gazette“ dovolil si je v zadnji številki naslednji krepki dovtip o nepristnih toplicah, ki so zadnji čas prouzročile toliko krika:

„Hudson Hot Springs“ izvirajo na vrhunci malega griča, podobnega vulkanskemu krateru; vrelec ima 140° Fahrenheitovih in voda stvarja, ko se ohladi, nekak apnenik, po katerem je v časa teku nastal omenjeni krater. Pred nekoliko leti bili so Mehikanci kar raz sebe, opazivši, da je vrelec postal tak, kakor juha. Od blizu in od daleč prihiteli so z vsakovrstnimi posodami po juho, katerej so pripisovali čudodelne moči in katera je kar vroča hahljala iz zemlje. Vzhodni gourmandi izjavili so, da je ta juha boljša, nego najfinejši francoski „bouillon“. Mirni Indijanci postavili so svoje wigwame kraj vrelca in vojščaki, njih babure in otroci mastili in redili so se pri tej čudovitej juhi. Podjeten možak postavil je pri vrelci kolibo in zdravilno juho opóprano in osoljeno prodajal po 10 cents. poln krožnik. Tako je šlo skozi šest mesecev, dokler ni nekdo v juhi našel kosti. To bilo je nekako sumno, preiskavali so vrelec in — o groza! — našli so v vročej vodi razkuhane okostnice šestih mul, ki so tam blizu poginile in od voznikov bile vržene v krater.“

Pogovori

soseda Brezovičarja in Bizovičarja.

Gospoda slavna! čestiti volilci! Ker se bližajo deželno-zborske volitve in je tak direndaj in taka randiga za kandidate, usojam se tudi jaz obleči „togo candido“ in stopiti mej goste vrste kandidatov.

A ker me, kakor vidim, poznajo samo tisti mej Vami, ki igrajo v Čitalnici domino in tarok, in še ti samo po imenu, dovolite mi blagovoljno, da se Vam spodobno predstavim.

Jaz sem **Izidor Mužlovič**, penzionirani filozof v Ljubljani. Jaz nesem ne nemškutar, ne doktor, ne Mladoslavenec. Nemškutar nesem, ker to pri nas ni več v modi, doktor ne, akoravno bi bil rad, ker nemam diplome, kakor tudi marsikateri drugi ne, ki se zaletavajo in spodtikajo nad besedo doktor; Mladoslavenec tudi ne, ker mi moja praktična filozofija tega ne dopušča in ker sem, kakor vidite, za take stvari že prestar. Tudi kmetovalec nesem, vsaj v ožjem pomenu ne, v tem namreč, da bi sam obdeloval zemljo. A vendar tiči v meni dober kos kmeta. Kmet prideluje, jaz zauživam, a ne zastoj, temveč za dragi denar. To pa storim iz dveh vzrokov. Prvič: Ker vem, da je kmet vesel, ako kaj proda, drugič ker mi jed in pijača diši in kakor vidite, tudi dobro tekne. Jaz tudi nesem jour-fixler, to pa jedino iz tega vzroka ne, ker mi tam ne dopade. Ne dopade mi pa ne, ker me še nikdo povabil ni.

To so moje negativne lastnosti. Tem nasproti pa Vam povem tudi nekoliko pozitivnih. Pogumen sem. Veliko Vas vidim pred seboj, ki bi radi kandidovali, pa si ne upate tega povedati javno, jaz pa si upam, ker imam zaupanje v samega sebe. Domoljuben sem tudi. Akoravno sem upokojen filozof in spadam mej penzioniste, vendar mi še ni v glavo palo, zapustiti slovensko deželo, ker se tukaj predobro počutim. Kar se tiče mojega političnega programa, evo ga: Jaz mislim, da je tista politika najboljša, ki donša volilcem največ koristi. Sole so silno potrebne, posebno tistim, ki ničesa ne znajo. Davki so preveliki, a kako zmanjšati jih, tega ne vem. Sicer se pa ravnam po načelih: „Kakor ti meni, tako jaz tebi“ — seveda, če morem. — „Srajca mi je bliže, nego suknja“, kajti slednjo zdaj po leti rad slečem. „Klin s klinom“, ta pregovor velja zlasti ob ponedeljkih, če sem v nedeljo nekoliko čez mero udaril. „Vsem ljudem ni ustreči“, tedaj tudi vsem volilcem ne. Za tega delj in ker znam, da je kandidovanje jako kočljiva stvar, ker bi kandidat, da je vsem po godu, moral biti: „napredno-narodno - klerikalno - konservativno - liberalno-federalistično-separatistično - izobražen Staro-Mladoslavenec“ — ker pa jaz vseh teh lastnostij nemam, ampak sem le Slovenec, priprost Slovenec, če tudi od nog do glave in do dna srca, imam malo nade, da mi izročite Svoje zaupanje. Ko bi me pa vendar volili v kmetskih občinah, ali v mestih in trgih, ali pa vsaj mej veleposestniki, obljubim Vam, da bom vsaj toliko govoril, kakor kamniški Johann, da Vam bodem o svojem delovanju vestno poročal, če ne drugje, pa na tem mestu. Na svidenje, dokler se zopet vidimo!

Brezovičar: Sosed, povej mi, kak namen ima vender močvirski odbor?

Bizovičar: To zna že vsako dete. Že naslov ti vse pove: „Močvirski odbor za osušenje ljubljanskega barja“.

Brezovičar: A odkar obstoji močvirski odbor, še ni ljubljansko barje nič bolj suho. Meni se skoro vidi, da se vidno suši le blagajnica.

Bizovičar: Da, da. A vedi, ravno zaradi tega izumil je gosp. pl. Podhajskey svoje slavne zatvornice.

Brezovičar: Katere bi pa blagajnico najbolj osušile.

Bizovičar: Kaj to de? Pri taci gospodih je glavna stvar, da vodijo zatvornice vodo na njih mlin.

Brezovičar: Ali si bil že kdaj pod Tivoli in zgoraj v Švicariji?

Bizovičar: Bil sem, bil, celo večkrat že. Prav lepo je ondi. Lepa senca po drevoredu, krasne cvetlice in grmičevje in vedno mnogo ljubljanske gospode, tanke kakor „dreta“ ponosne pa kakor „potonka“.

Brezovičar: Pa družega nesi ničesar opazil? Ali nesi videl, da so svarilni napisi, naj nihče ne poškoduje nasadov, skoro izključno nemški?

Bizovičar: O videl, vse videl. Pa ravno to bilo mi je jako po godu. Kajti iz teh napisov sem takoj razvidel, da ker so samo nemški, so samo Nemcem in nemčurjem namenjeni. Naših ljudij ne bode nobeden poškodoval teh lepih nasadov.

Brezovičar: Ti misliš tedaj, da so naši nemčurji podobni tistim gorenjo-štajerskim meščanom, ki so omislili si vislice ter sosednim tržanom, prosečim, naj jim je posodijo, oblastno dali odgovor: „Der Galgen ist für uns und unsere Kinder!“

Bizovičar: Tako je, prav tako! Le nemčurji so tem nasadom nevarni. Saj si menda že čital v „Narodu“ o nekem gosp. pl. L., kako je pod Tivoli šibe rezal, kljubu nemškemu napisu. O Slovencih še kaj tacega ni bilo čuti.

Brezovičar: Zato smo pa podrejeno pleme in zbog tega ni trebalo slovenskih napisov.

Bizovičar: Quod erat demonstracion!

Dve iz Istre.

1.

Bilo je tisto nedeljo, ko se v cerkvi čita evangelij, kako je Kristus s par kruhi in ribami nasitil na tisoči broječo množico. Jedva je gosp. župnik po cerkvenih obredih prišel domov, ker se oglasi pri njem Čore, posestnik malega kosa zemlje, a velicega števila otrok, ki je bil poznat, kot siromak na duhu. Na vprašanje župnikovo, kaj bi rad, prične pripovedovati, da nikakor ne more doumiti današnjega evangelija in svetopisemskega čudeža. Gosp. župnik začne mu razlagati z vso potrpežljivostjo vsemožnost božjo i. t. d. a Čore trdi v jedno mer, da mu to ne gre v glavo, kajti doma se vsaki ljubi dan prepriča, koliko kruha použije že samo njegova družina, kaj pa še na tisoči ljudij.

Mežnar, ki je že dlje časa nevoljno poslušal, kako Čore muči g. župnika in ker je znal, da v te grčave možjane ne gre navaden žrebelj, udari Čoreta krepko na ramo in mu de:

„Ma, znaš Čore, bio je hlebac kao hribac!“

„Ma, bravo!“ pravi Čore in gre zadovoljen domov mejpotoma še vedno ponavlja: „Hlebac kao hribac.“

2.

V Čičih je običaj, da svojih mul pred sv. Jurijem ne ženo pašo. Ko jim tedaj nekega leta zmanjka krme, bili so v velikej zadregi, in kaj bi ne, saj je Čiču mula skoro najpotrebniša stvar. V svojej prevelikej stiski, gredo k gospodu župniku proseč: „Gospodine! Mi nemamo krme za mule, oznanite nam svetoga Jurija!“ A gospod župnik ni mogel storiti Čičem te usluge, kajti bilo je še le sredi marca. Neuslišani prosilci obr-

nejo se potem do mežnarja. Ta pa, ki je bil jako „furbast“ jih takoj potolaži rekoč: „Le pustite me, že jaz napravim.“

In res pribodno nedeljo po božje službi ustopi se mežnar na prostor pred cerkvijo, raz kateri so se razglaševale vsakovrstne važne stvari in prične:

„Oznani se vam sv. Jurij. Ako ne bo v ponedeljek, bo v torek, ako ga ne bo v torek, bo v sredo, ako ga v sredo ne bo, bo v četrtek, ako ga v četrtek ne bo, bo v petek, ako ga v petek ne bo, bo v soboto, ako ga v soboto ne bo, bo v nedeljo, ako ga v nedeljo ne bo, ga to setimano ne bo još!“

„Dobro! viknejo Čiči, sv. Jurij je oznanjen, hajd z mulami na pašo.“

Nemško-židovski listi

na Dunaji in v Gradci prinašajo take grozovite dopise o socialnem položaji na Slovenskem, da bi človeka kar kurja polt obšla. Surovost, neotesanost Slovencev, neznosljivost proti Nemcem presega že vse meje in prišlo je tako daleč, da so že penzionisti oprtili svojo prtljago in zapuščajo Ljubljano ter iščejo mirnejših krajev. Tako laži-dopisniki, katerim velja jedino le „gelogen wie gedruckt!“

Ko bi tedaj kdo v kakem nemško-židovskem listu čital: „Krutost Slovencev je že tolika, da mirno sedečim Nemcem segajo za vrat, če so tudi odkriti in si niti črhiniti ne upajo“ naj se nikar preveč ne razvname, kajti to je istina, kakor kaže podoba:

99to čudo ljubljansko

je znani nemški „Schriftsteller“, ki ni mogel iz nemščine napraviti mature. Naravno je, da je ta „Schriftsteller“ pri letnem zboru nemškega „Schulvereina“ v Linzu zastopal Kranjsko, ker je baš temu zastopniku šole še jako treba.

V kopeli.

Jeden izmej tistih penzionistov, ki še neso zbežali izmej krvoločnih Slovencev na varna nemška tla, marveč še „con amore“ hladé pivo po raznih zavodih, kjer „Bog roko vun moli“, pripovedoval mi je nedavno naslednjo, če tudi morda ne popolnem novo, vendar nikakor napačno smešnico:

V neko kopel prišla sta Nемеc in Madjar, oba zdraviti se zaradi putike. Takoj dobi je v delo sluga z nalogom, da drgne in gnete bolne ude, dokler bo boljše. Temu načinu zdravljenja pravijo zdravniki baje „massiranje“. Prvi pride na vrsto Nемеc in ko mu začne kopelni sluga drgniti in pritiskati bolno nogo, prouzročilo mu je to toliko bolečine, da je glasno stokal in kričal in bil ves proč.

Ko pride potem Madjar v delo, ni čuti niti najmanjšega vzdihla, marveč potomec Arpadov leži tako mirno na klopi,

kakor bi bil v Abrahamovem naročji in nekako zadovoljno puši iz svoje kratke pipe. Začuden vpraša ga Nемеc:

„Za Boga, kaj vas prav nič ne boli!“

„Teremté!“ odvrne samodopadljivo Madjar, „ali mislite, da sem tako neumen, da sem slugi bolno nogo pomolil?“

Časopis „Vaterland“

na Dunaji ima sem ter tja jako šegavega dopisnika iz naših krajev. Ni temu še dolgo, kar je ta dopisnik li krati vzplamtil za ravnatelja Mrhala in našel na njem lastnosti, kakeršnih pred njim in za njim nobena živa duša. Pred malo dnevi pa je v istih čarobno živih bojah naslikal gospoda Doberleta, ter opisal ga toli laskavo, da se je vsak Slovenec radovedno potipal na čelo, je li sicer častivredni gospod Do erlet v istini tolik prvoborec za slovensko stvar, da bi mu pri bodočej volitvi zopet jednoglasno izrekli svoje zaupanje. Zanikanje bilo je splošno, še bolj pa začudenje, ko je „Tribüne“ jako maivno ponatisnila to več nego osupljivo vest. Za nas ni časa za „eksperimente“, jako neugoden predmet pa bi bil v tej zadevi go pod Doberlet. Zato pojemo jako flegmatično navdušeno:

„Lieb' Vaterland, kannst ruhig sein.“

Vsa „tripelaljanca“

zakrita je v nekako tajnostno tmino, v katerej se ne vidi nič drugega, nego

Amerika in Kranjska.

Bogate Zjedinjene države v severnej Ameriki pomnože vsaki dan svoje narodno premoženje za 500.000 dolarjev, revna Kranjska pa mora povprek vsak dan plačati blizo 500 gold. za svoje bolnike. Ali niso to uprav amerikanski izdatki?

Nur gründlich!

Nemčurski deželni odbornik S. v Ljubljani rešil je nedavno „s primerno natančnostjo“ neki akt, pri tem pa prezrl, da je bila dotična stvar rešena že leta 1879 (tisoč osemsto devet in sedemdesetega).

„Das war kein Meisterstück, Adolfo!“

Otročji humor.

— Jako razposajenega sinka pokarala je njegova mamica preteč mu, da ga zapre v kurnjak. „Le, odvrne sinko, a nikar ne misli, da bom jajca legel.“

Minka: Mama, koliko je Franček star?

Mama: Osem let.

Minka: Jaz pa pet. V treh letih sem ravno toliko stara, kakor on.

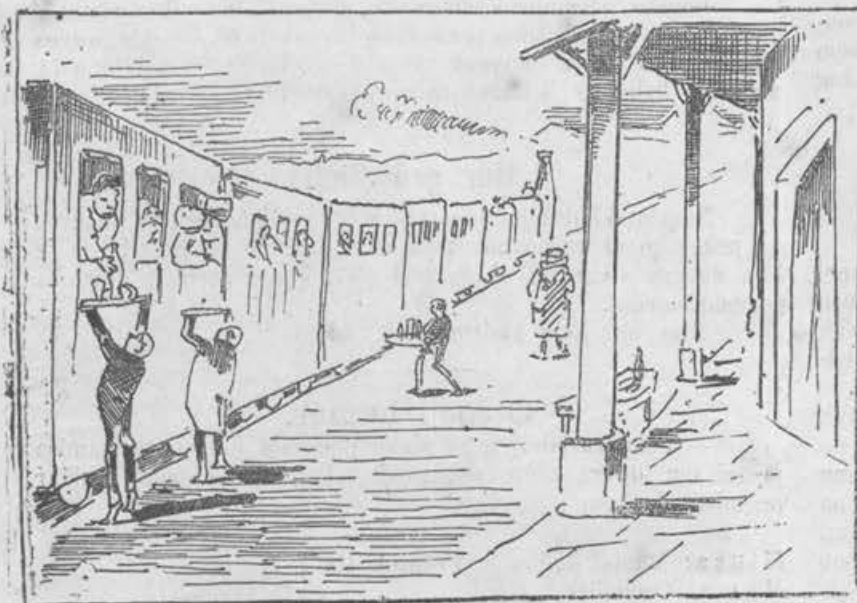
„Na vse strani se piše in govori, da je nemški jezik nepotreben. Časnikarjem in drugim je to lahko, a kako bi jaz brez nemščine dresiral svojega Hektorja, he?“

Romarji na božjem potu.

Nekdaj

Sedaj

A. Prijatelj pismoučeni, povedi mi, kaj je v Ljubljani po sredi?

B. I kaj, to vsakdo ve, Ljubljanica.

A. Ne bo dal! Črka I.

B. No prijatelj prebrisan naj ti bo! Ti bi menda tudi vedel povedati, če velja ena žemlja 2 novca, koliko mora potem veljati meter drv; to bi ti gotovo izračunal, a pustimo to — povej mi rajši, jezikoznanec, starinoslovec in zgodovinar in kaj še vse hočeš biti, povej mi: kakšni so bili staroslovenski psi?

A. I kosmati menda, kakor so še sedaj naši novoslovenski. —

B. E kam pa misliš, kaj tacega bi bil jaz šel naravoslovce vprašat, če bi slutil, da se dá kaj razločka dognati. Prav taki so bili kot gerški ψ. *)

*) Gospoda, ki nam je poslal ta donesek, prosimo naj nam oprostijo, da smo nadomestili njegovo dovtipno varijanto iz razlogov njemu lahko umevnih.

— Tisti čas, ko so bili Francozje na Kranjskem, kralj je necega dne Dolenjec preišča. Popoldne pa pride Francoz k njemu ter zahteva „galline“, namreč kokoši; kmet pa, ki je mislil, da hoče imeti Francoz koline, jezen vzklikne: „Glej ga no hudiča, kdo mu je neki povedal, da imamo danes pri nas koline!“

— V tisti dobi, ko se je našim otrokom utepavala že v ljudskih šolah nemščina v glavo, razlagal je necega dne učitelj verenauka seveda tudi v nemškem jeziku, kaj da so angelji rekoč: „die engeln sind pure geister, die keine leiber haben“. Prihodnjo uro praša necega dečka, kaj da so angelji. Ta mu pa odgovori: „Engeln sind purgermeister, die keine weiber haben!“

Učiteljski kandidat, ki pa ni mnogo znal, dobil je pri izpitu iz naravoslovja prašanje, kateri brošči so škodljivi. On začne naštevati: „maikäfer, rebenstecher . . .“ a naprej mu ni šlo. Zdajci zašepeta mu neki kolega na uho: „borkenkäfer“. A kandidat ga ni dobro zastopil ter se modro odreže: „borstenkäfer!“ — Profesor ga nadalje praša za škodljive črve; kandidat mu jih našteva: „regenwurm, bandwurm in slednjič lindwurm!“ — Profesor mu da še jedno vprašanje: „Od česa se žive netopirji?“ Kandidat odgovori: „Od cerkvenega olja. Večkrat sem že zapazil, ko so po cerkvi letali, in so vse olje iz svetilnic popili.“ — Gospod profesor je kar občudoval kandidatovo modrost in učenost. Ker je bil do celega prepričan, da se on sam more mnogo naučiti od njega, rekel mu je, da naj čez pol leta zopet pride k izpitu.

— Ko smo dobili konstitucijo ali ustavo, srečata se necega dne dva kmeta. „No, kako je Jože? Zakaj si tako pobit?“ — E zakaj ne bi bil. Doma toliko otrok, slaba letina, davki pa tako veliki!“ — „Ej Jože, le potolaži se, zdaj bode že boljše, vsaj imamo zdaj konjski stacion!“

— (Zanimljiv dvogovor.) „Ali si jo že zopet ujel?“ tako nazdravi žena svojega moža, ki je prišel nekoliko „kebrast“ domov. — „Koga?“ vpraša mož. — „I no, koga, „opico“ odvrne žena. „Se ve da sem jo, pa tega je že trideset let, kar sva poročena.“

— (Redkost). V Novem Yorku živi ženska, ki je tako velika, da mora vselej poklekniti, kadar se hoče popraskati za ušesom.

Vabilo na naročbo.

Vse gosp. naročnike, katerim je potekla naročnina, uljudno vabimo, da jo pravočasno obnove, sicer se jim list ustavi.

Upravništvo „Škrata“.